

! EESMÄRK

Teab vähemalt kolme sündmust Eesti ajaloost ja kirjeldab nende mõju.

✓ LÄBIVIIMINE JA KONTROLL

Juhendaja laseb poistel endil lasta välja pakkuda sündmusi, mida koondusel käsitleda. Arutatakse nende kolme sündmuse käiku, neile eelnenud ja järgnenud aegu.

■ Alljärgnevalt kolm näidet.

Eesti liitumine NATO-ga. Läbirääkimisi Eesti Vabariigi NATO-ga liitumise tingimuste üle pidas valitsuse moodustatud delegatsioon (26.11.2002), mida juhtis välisministreeriumi nõunik Jüri Luik. Delegatsiooni ülesanne oli läbirääkimiste pidamine NATO esindajatega Eesti NATO-ga liitumise tingimuste, selleks vajalike kohustuste võtmise üle, Eesti osa üle NATO eelarvetes ja muude NATO-ga liitumiseks lahendamist vajavate küsimuste üle.

Läbirääkimistel valmistati ette liitumisprotokoll, mis hiljem ratifitseeriti liikmesriikides. Brüsselis 26. märtsil 2003 alla kirjutatud seitsme uue NATO liikmesriigi – Bulgaaria, Eesti, Leedu, Läti, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia – ühinemisprotokollid on kõigi organisatsiooni 19 liikmesmaa poolt ratifitseeritud. 2. aprillil 2004 toimus Brüsselis 7 uue liikmesriigi NATO-ga liitumise tseremoonia.

Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon (ingl North Atlantic Treaty Organisation, NATO) on sõjaline liit, millele pandi alus 4. aprillil 1949 Põhja-Atlandi lepingu ehk Washingtoni lepinguga. NATO kõrgeim organ on Põhja-Atlandi Nõukogu, mida juhib NATO peasekretär. Organisatsioon põhineb kollektiivkaitsel, liikmesriigid nõustuvad välise rünnaku korral osutama vastastikust kaitset.

Vabadussõda oli Eesti iseseisvuse kaitseks ja kindlustamiseks 1918. aasta 28. novembrist 1920. aasta 3. jaanuarini Nõukogude Venemaaga ning 1919. aasta juunis ja juulis Landeswehri vastu peetud sõda. Balti landesveer ehk Balti maakaitse (saksa Baltische Landeswehr 'balti maakaitse') oli Kuramaa ja Liivimaa rüütelkonna korraldatud väekoondis.

Ajutiselt oli Eesti 1918. aastal okupeeritud Saksa vägede poolt, seejärel ründasid Eestit Nõukogude Venemaa väed ja algas Eesti Vabadussõda.

Pärast Punaarmee kaotusi 1919. aastal Narva, Paju ja Krivasoo lahingutes 24. veebruaril 1919 kandis kindral J. Laidoner Eesti Maanõukogule ette, et vaenlane on Eesti piiridest välja aetud. Vastupealetungi käigus võtsid Eesti väed 6000 vangi ja said saagiks üle 40 suurtüki.

2. veebruaril 1920 sõlmisid Eesti ja Nõukogude Venemaa Tartu rahu. Selle sõnul loobus Venemaa „igaveseks ajaks“

kõigist pretensioonidest Eestile, tunnistas tingimusteta Eesti Vabariigi iseseisvust ning kohustus maksma välja Eesti osa Venemaa kullatagavarast. Samuti määrati kindlaks Eesti ja Nõukogude Vene piir.

I laulupidu. Vene keisririigi Balti provintssides toimus esimene laulupidu juba 1836. aastal Riias. Selle laulupeo ning ka järgmiste pidude eestvedajateks ja osalejateks olid baltisakslased. Tihedamalt hakkasid baltisakslased laulupidusid korraldama alates 1850. aastate teisest poolest – aastatel 1857, 1861, 1866 ja 1868 toimusid peod Tallinnas, Riias ja Tartus. Põhjalikke ülevaateid andis neist oma ajalehtedes Johann Voldemar Jannsen, kes pidusid kirjeldades ei jättnud mainimata, kui tore oleks, kui ka eestlased millegi sarnasega hakkama saaksid.

Mõttest teostuse poole astuti otsustav samm 1867. aastal, kui Baltimaade kindralkubernerile esitati taotlus tähistada 1869. aastal Liivimaa pärisorjusest vabastamise 50. aastapäeva laulupeoga. Selleks ajaks olid siin-seal Eestis toimunud juba väiksemad kooride ühisesinemised. Kuid luba viibis ja saabus alles napid 4 kuud enne peo planeeritud toimumisaega. Kuigi Johann Voldemar Jannsen oli alustanud mõnede ettevalmistustega juba varem, läks peo organiseerimise, laulikute trükkimise ja laulude selgeksõppimisega väga kiireks. Lisaks meeskooridele olid peole kutsutud puhkpilliorkestrid. Kokku saabus peole 822 lauljat ja 56 puhkpillimängijat. Kuna eesti algupärane helilooming oli üsna haruldane, koosnes kava peamiselt saksa heliloojate teostest. Kõigi laulude sõnad tõlgiti eesti keelde – I üldlaulupeol ei esitatud ühtegi laulu saksa ega vene keeles. Mõte oli äratada oma rahvas, hoogustada rahvuslikku ärkamist, suurendada ühtekuuluvustunnet, hoogustada kooride teket, et heliloojad hakkaksid ise koorimuusikat looma.

Katse loetakse täidetuks, kui poisid järgmisel koondusel suudavad neid sündmusi kirjeldada.

📌 SOOVITUSED

- ▶ Võimaldada noorkotkastel sündmused täiesti vabalt valida.
- ▶ Võimalusel lavastada ajalooksündmus koondusel.
- ▶ Külastada kohalikku ajaloomuuseumi ja/või mõisat.
- Eesti Entsüklopeedia on teinud kättesaadavaks Eesti ajaloo kronoloogia, mis aitab sündmusi valida entsyklopeedia.ee
- www.taskutark.ee